జుమా ప్రకరణం

485. హజ్రత్ అబ్దుల్లా బిన్ ఉమర్ (రజి) కథనం ప్రకారం దైవ ప్రవక్త (సల్లం) ఇలా ప్రవచించారు:- "జుమా (నమాజు)కు వచ్చేవాడు గుస్ల్ (స్నానం) చేసి రావాలి."

[సహీహ్ బుఖారీ : 11వ ప్రకరణం - జుమా, 2వ అధ్యాయం - ఫజ్లిల్ గుస్లి యౌముల్ జుమా]

486. హజ్రత్ ఇబ్నె ఉమర్ (రజి) కథనం:- ఒకసారి హజ్రత్ ఉమర్ బిన్ ఖత్తాబ్ (రజి) జుమా ప్రసంగం చేస్తుంటే, ప్రవక్త సహచరుల్లో ముహాజిరీన్ వర్గానికి చెందిన గతకాల[1] అగ్రగణ్యుల్లోని ఒక సహాబి(ప్రవక్త సహచరుడు) వచ్చారు. హజ్రత్ ఉమర్ (రజి) ఆయన్ని ఉద్దేశించి "మీరిలా ఆలస్యంగా రావడానికి కారణం ఏమిటీ?" అని ప్రశ్నించారు. దానికి ఆ సహాబి (రజి) "నేనొక ముఖ్యమైన పనిలో ఉండిపోవడం వలన కాస్త ఆలస్యమయింది. నేను (పని ముగించుకొని) ఇంటికి వచ్చేటప్పటికి అజాన్ వినపడసాగింది. వెంటనే నేను వుజూ మాత్రమే చేసి, మరేపనీ చేయకుండా (నమాజుకు) వచ్చేశాను" అని అన్నారు. "ఏమిటీ వుజూ మాత్రమే చేశారా? (జుమా నమాజు కోసం) స్నానం (గుస్ల్) చేయాలని దైవప్రవక్త(సల్లం) ఆజ్ఞాపించిన సంగతి తెలియదా?" అని అన్నారు హజ్రత్ ఉమర్ (రజి).

[సహీహ్ బుఖారీ : 11వ ప్రకరణం - జుమా, 2వ అధ్యాయం - ఫజ్లిల్ గుస్లియౌముల్ జుముఅ]

1వ అధ్యాయం - శుక్రవారం రోజు ప్రతి వయోజనుడు స్నానం చేయడం తప్పనిసరి (వాజిబ్)

487. హజ్రత్ అబూసయీద్ ఖుదరీ (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త(సల్లం) ఇలా సెలవిచ్చారు : "ప్రతి వయోజన పురుషుడు శుక్రవారం నాడు తప్పనిసరి (వాజిబ్)గా స్నానం చేయాలి."[2]

[సహీహ్ బుఖారీ : 10వ ప్రకరణం - అజాన్, 16వ అధ్యాయం - వుజూ అస్సిబ్యాని వ మతా యజిబు అలైహిముల్ గుస్ల్]

488. విశ్వాసుల మాతృమూర్తి హజ్రత్ ఆయిషా (రజి) కథనం:- శుక్రవారం రోజు ప్రజలు తమ ఇండ్లలో నుంచి మదీనా చుట్టు ప్రక్కల గ్రామాల నుండి, దుమ్ము, ధూళి కొట్టుకొని చెమటలతో తడిసి గుంపులు గుంపులుగా (జుమా నమాజుకు) వచ్చేవారు. దుమ్ముతో కలిసి చెమట కారుతూ (దుర్వాసన

---

(1) గతకాల అగ్రగణ్యులు అంటే బద్ర్ యుద్ధంలో పాల్గొన్న వారు, రిజ్వాన్ శపథం చేసినవారు, రెండు ఖిబ్లాల (బైతుల్ మఖ్దిస్, కాబా షరీఫ్)ల వైపు అభిముఖులై నమాజ్ చేసినవారు - అని అర్థం. వారిలో ఒక సహాబీ అంటే హజ్రత్ ఉస్మాన్ జున్నూరైన్ (రజి) అని అర్థం. ఇస్లామీయ చరిత్రలో ఈ సంఘటన కూడా సమతా, న్యాయాలకు ఒక మచ్చుతునక. ఆత్మపరిశీలన విషయంలోగానీ, విమర్శ విషయంలో గానీ అందరూ సమానులేనని ఈ సంఘటన తెలియజేస్తోంది.

(2) ఈ హదీసుని బట్టి శుక్రవారం రోజు తప్పనిసరిగా తలస్నానం చేయాలని తెలుస్తోంది. దీన్ని కొందరు సహాబీలు పాటించారు. అయితే హజ్రత్ ఆయిషా (రజి)గారి ఉల్లేఖనం బట్టి శుక్రవారం స్నానం వాజిబ్ (విధి) కాదని ముస్తహిబ్ (అభిలషణీయం) మాత్రమేనని కూడా మరొక వైపు తెలుస్తోంది. అందువల్ల అత్యధిక మంది ధర్మవేత్తలు ఈ పద్ధతినే అవలంబించారు. దీనికి మరింత బలం చేకూర్చుతున్న మరో హదీసు ఉంది. అందులో దైవప్రవక్త(స) ఇలా ప్రవచించారు: "ఎవరైనా (శుక్రవారం రోజు) వుజూ చేస్తే సరే (సరిపోతుంది). అయితే గుసుల్ చేయడం మరింత మంచిది.

కొద్దూ) ఉండేది. ఒకసారి అలాంటి వారిలో ఒక వ్యక్తి దైవప్రవక్త (సల్లం) సన్నిధికి వచ్చాడు. ఆ సమయంలో దైవప్రవక్త(సల్లం) నా దగ్గర కూర్చొని ఉన్నారు. ఆయన ఆ వ్యక్తిని చూసి "ఈ రోజు మీరు (ప్రజలు) గనక శుచి శుభ్రతలు పాటిస్తే (అంటే స్నానం చేసి ఉంటే) ఎంత బాగుంటుంది?" అని అన్నారు.

[సహీహ్ బుఖారీ : 11వ ప్రకరణం - జుమా, 15వ అధ్యాయం - మిన్ఐన తూతల్ జుముఅ]

489. హజ్రత్ ఆయిషా (రజి) కథనం:- ప్రజలు (ఆ కాలంలో) తమ పనులు తామే చేసుకునేవారు. (అలా పనులు చేసి) జుమా నమాజుకు అవే బట్టలతో (దుమ్ము చెమటలతో కూడిన) శరీరంతో వచ్చేవారు. అందువల్ల 'మీరు స్నానం చేసి వస్తే ఎంత బాగుండేది' అని (దైవప్రవక్త) చెప్పేవారు వారికి.

[సహీహ్ బుఖారీ : 11వ ప్రకరణం - జుమా, 16వ అధ్యాయం - వఖ్తిల్ జుముఅతి ఇజా జాలతిష్షమ్స్]

2వ అధ్యాయం - శుక్రవారం రోజు సువాసనలు పూసుకోవడం, మిస్వాక్ చేయటం మంచిది

490. హజ్రత్ అబూ సయీద్ ఖుదరీ (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం) ఇలా సెలవిచ్చారు:- "శుక్రవారం రోజు ప్రతి ముస్లిం యువజనుడు విధి (వాజిబ్)గా స్నానం చేయాలి. మిస్వాక్ (బ్రష్) కూడా చేయాలి. ఉంటే సువాసనలు కూడ పూసుకోవాలి."

[సహీహ్ బుఖారీ : 11వ ప్రకరణం - జుమా, 3వ అధ్యాయం - అత్తీబిలిల్ జుముఅ]

491. హజ్రత్ తావూస్ (రహ్మాలై) కథనం:- హజ్రత్ ఇబ్నె అబ్బాస్ (రజి) స్నానం గురించి దైవప్రవక్త (సల్లం) ప్రకటించిన ఒక హదీసు విన్పించారు. అప్పుడు నేను జోక్యం చేసుకుంటూ, "ఈ హదీసులో, అతని భార్య దగ్గర తైలం సువాసనలు ఉంటే వాటిని సయితం ఉపయోగించాలన్న విషయం కూడా ఉందా?" అని అడిగాను. దానికి ఆయన "ఈ సంగతి నాకు తెలియదు" అని అన్నారు.

[సహీహ్ బుఖారీ : 11వ ప్రకరణం, జుమా, 6వ అధ్యాయం - అద్దుహ్నిలిల్ జుముఅ]

492. హజ్రత్ అబూహురైరా (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త(సల్లం) ఇలా ప్రవచించారు:- "ప్రతి ముస్లిం వారానికి (కనీసం) ఒకసారి స్నానం చేయాలి. ఆ స్నానంలో తల, శరీరం పూర్తిగా కడుక్కోవాలి. ఇది ముస్లింలపై ఉన్న దేవుని హక్కు."

[సహీహ్ బుఖారీ : 11వ ప్రకరణం - జుమా, 12వ అధ్యాయం - హల్ అలామన్ లమ్ యష్ హదుల్ జుముఅత గుస్లున్ మినన్నిసా]

493. హజ్రత్ అబూ హురైరా (రజి) కథనం:- శుక్రవారం రోజు ఎవరు జనాబత్ గుస్ల్ (పూర్తిస్థాయి స్నానం) చేసి (పెందలాడే) జుమా నమాజు చేయడానికి వెళ్తాడో, అతను ఒక ఒంటెను బలి ఇచ్చిన వాడవుతాడు. (తర్వాత) రెండవ వేళలో ఇలా వెళ్ళిన వ్యక్తికి ఒక ఆవును బలి ఇచ్చిన పుణ్యం లభిస్తుంది. మూడవ వేళలో వెళ్ళేవాడికి ఒక పొట్టేలును బలిచ్చిన పుణ్యం, నాల్గవ వేళలో వెళ్ళేవాడికి ఒక కోడిని బలిచ్చిన పుణ్యం లభిస్తుంది. అయిదవ వేళలో వెళ్ళేవాడు దైవమార్గంలో ఒక కోడి గ్రుడ్డును దానం చేసిన వాడవుతాడు. ఆ తరువాత ఇమామ్ మస్జిదులో ప్రవేశించగానే దైవదూతలు కూడా అతని ప్రసంగం వినడానికి వస్తారు. (ఆ తరువాత వచ్చే వారికి దైవదూతలు హాజరు వేయరు).

[సహీహ్ బుఖారీ : 11వ ప్రకరణం - జుమా, 4వ అధ్యాయం - ఫజ్లిల్ జుముఅ]

3వ అధ్యాయం - జుమా ప్రసంగం చేస్తున్నప్పుడు నిశ్శబ్దంగా వుండాలి

494. హజ్రత్ అబూహురైరా (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లం) ఇలా ప్రవచించారు:- "శుక్రవారం రోజు ఇమామ్ జుమా ప్రసంగం చేస్తున్నప్పుడు, మీరు గనక మీ (ప్రక్కన కూర్చున్న) సహచరునితో 'నిశ్శబ్దంగా' ఉండు అని అంటే మీరొక పనికిమాలిన పనికి పాల్పడినవారవుతారు."

[సహీహ్ బుఖారీ : 11వ ప్రకరణం - జుమా, 36వ అధ్యాయం - అల్ ఇన్సాతి యౌముల్ జుమా వల్ ఇమాము యఖ్తుబ్]

495. హజ్రత్ అబూహురైరా (రజి) కథనం:- దైవప్రవక్త (సల్లం) జుమా గురించి ప్రస్తావిస్తూ ఇలా ప్రవచించారు:- "ఆ రోజు ఓ ప్రత్యేక (శుభ) ఘడియ ఉంది. ఆ ఘడియలో ఎవరైనా ముస్లిం నమాజు స్థితిలో దేవుడ్ని ఏదైనా వేడుకుంటే దేవుడు అతని కోరికను తప్పకుండా తీర్చుతాడు." దైవప్రవక్త(సల్లం) ఈ సంగతి చెబుతూ "ఆ ఘడియ అతి స్వల్పంగా ఉంటుంది" అని చేత్తో సైగ చేశారు.

[సహీహ్ బుఖారీ : 11వ ప్రకరణం - జుమా, 37వ అధ్యాయం - అస్సాఅతిల్లతీ ఫీయౌమిల్ జుముఅ]

6వ అధ్యాయం - ముస్లిం అనుచర సమాజానికి శుక్రవారం వైపు మార్గదర్శనం

496. హజ్రత్ అబూహురైరా (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త(సల్లం) ఇలా ప్రవచించారు:- "ప్రపంచంలో మనం యావత్తు అనుచర సమాజాల కంటే వెనుక వచ్చాము. అయితే ప్రళయదినాన మనం అందరికన్నా మించిపోతాము. మనకు పూర్వమే యావత్తు అనుచర సమాజాలకు (దైవ) గ్రంథం లభించింది. మనకు వారి తరువాత లభించింది. (అంటే వారు గతంలోనికి పోయారు. మనం వారి వెనుక ఉన్నాం) కాని ఈ రోజు (అంటే శుక్రవారం) విషయంలో వారు దైవాజ్ఞ పాటింపుతో విభేదించారు. (అంచేత ఈ శుభదినం మనకు లభించింది. ఈ కారణంగానే మనం ప్రళయ దినాన వారిని మించిపోతాము) రేపటి దినం (శనివారం) యూదులకు లభించింది. ఎల్లుండి దినం (ఆదివారం) క్రైస్తవులకు లభించింది."

[సహీహ్ బుఖారీ : 60వ ప్రకరణం - అంబియా, 54వ అధ్యాయం - హద్దసనా అబుల్ యమాన్]

9వ అధ్యాయం - జుమా నమాజు వేళ సూర్యుడు నెత్తిమీద నుండి వాలిన తరువాత అవుతుంది

497. హజ్రత్ సహల్ (రజి) కథనం:- "మేము (దైవప్రవక్త కాలంలో) శుక్రవారం రోజు నమాజుకు పూర్వం అన్నం తినడం గాని, విశ్రాంతి తీసుకోవడం గాని చేసే వాళ్ళము కాము. నమాజు ముగించిన తరువాతనే ఈ పనులు చేసే వాళ్ళం."

[సహీహ్ బుఖారీ : 11వ ప్రకరణం - జుమా, 40వ అధ్యాయం - ఖాలల్లాహుతాలా ఫయిజా ఖుజియతిస్సలాతు ఫన్తషిరూ ఫిల్ అర్జ్]

498. హజ్రత్ సలమా బిన్ అక్వా (రజి) కథనం:- శుక్రవారం రోజు మేము దైవప్రవక్త(సల్లం)తో కలసి నమాజు చేశాక ఇండ్లకు తిరిగి వస్తున్నప్పుడు గోడలు మేము ఆశ్రయం పొందే అంత నీడలు ఇచ్చేవి కావు.

[సహీహ్ బుఖారీ : 64వ ప్రకరణం - మగాజి, 35వ అధ్యాయం - గజ్వతుల్ హుదైబియా]

10వ అధ్యాయం - జుమా నమాజుకు పూర్వం రెండు ప్రసంగాలు, వాటి మధ్య కాస్సేపు కూర్చోవడం

499. హజ్రత్ అబ్దుల్లా బిన్ ఉమర్ (రజి) కథనం:- దైవప్రవక్త(సల్లం) నిలబడి (జుమా) ప్రసంగం చేసేవారు. మధ్యలో కాసేపు కూర్చుంటారు. తర్వాత తిరిగి లేచి మీరీనాడు ప్రసంగిస్తున్నట్లే నిలబడి ప్రసంగించేవారు.

[సహీహ్ బుఖారీ : 11వ ప్రకరణం - జుమా, 27వ అధ్యాయం - అల్‌ఖుత్బతి ఖాయిమా]

11వ అధ్యాయం - "వ ఇజారఔ తిజారతన్" అనే దైవసూక్తి అవతరణ

500. హజ్రత్ జాబిర్ బిన్ అబ్దుల్లా (రజి) కథనం:- ఒకసారి మేము దైవప్రవక్త (సల్లం) వెనుక (జుమా) నమాజు చేస్తుంటే, ఆహారధాన్యాలు తీసుకొని ఒక వర్తక బిడారం (నగరానికి) వచ్చింది. దాంతో చాలా మంది జనం దానివైపు దృష్టి మరల్చారు. దైవప్రవక్త (సల్లం)తో పాటు పన్నెండుమంది మాత్రమే (మస్జిదులో) ఉండిపోయారు. ఆ సందర్భంలో "వ ఇజారఔ తిజారతన్ ఔలహ్ వానిన్ ఫజ్జూ ఇలైహా వతర కూక ఖాయిమా" (వారు వ్యాపారం, వినోదం, తమాషా జరుగుతుంటే చూసి నిన్ను ఒంటరిగా వదిలేసి అటువైపు పరుగెత్తారు" అనే (జుమా సూరాలోని) సూక్తి అవతరించింది.

[సహీహ్ బుఖారీ : 11వ ప్రకరణం - జుమా, 38వ అధ్యాయం - ఇజానఫరన్నాసు అనిల్ ఇమామి ఫీ సలాతిల్ జుముఅ]

13వ అధ్యాయం - జుమా నమాజు, జుమా ప్రసంగాలు సంక్షిప్తంగా ఉండాలి

501. హజ్రత్ యాలబిన్ ఉమయ్య (రజి) కథనం:- దైవప్రవక్త (సల్లం) (శుక్రవారం రోజు) "వ నాదవ్ యా మాలికు లియఖ్జి అలైనా రబ్బుక్" (జుఖ్రుఫ్ సూరా --77వ సూక్తి) అనే సూక్తి పఠిస్తుంటే నేను విన్నాను.

[సహీహ్ బుఖారీ : 59వ ప్రకరణం - బదాయిల్ ఖల్ఖ్,7వ అధ్యాయం - ఇజా ఖాల అహదుకుమ్ ఆమీని...]

14వ అధ్యాయం - జుమా ప్రసంగం సమయంలో 'తహ్యాతుల్ ఉజూ' నమాజ్ చేయవచ్చు

502. హజ్రత్ జాబిర్ బిన్ అబ్దుల్లా (రజి) కథనం:- ఓ సారి శుక్రవారం రోజు దైవప్రవక్త (సల్లం) ఉపన్యాసం ఇస్తుంటే, ఒక వ్యక్తి అప్పుడే మస్జిదులోనికి ప్రవేశించాడు. దైవప్రవక్త(సల్లం) అతడ్ని ఉద్దేశించి "నీవు నమాజు చేశావా?" అని అడిగారు. దానికావ్యక్తి చేయలేదన్నాడు. "అయితే ముందు రెండు రకాతులు (నఫిల్) నమాజు చెయ్యి" అని అన్నారు దైవప్రవక్త (సల్లం).

[సహీహ్ బుఖారీ : 11వ ప్రకరణం - జుమా, 33వ అధ్యాయం - మన్‌జా అవల్ ఇమామి యఖ్తుబు సలారకాతైని ఖఫీఫతైన్]

503. హజ్రత్ జాబిర్ బిన్ అబ్దుల్లా (రజి) కథనం:- ఒకసారి దైవప్రవక్త (సల్లం) ఉపన్యాసం ఇస్తూ "ఇమామ్ ఉపన్యాసం ఇస్తున్నప్పుడు" లేక ఉపన్యాసం ఇవ్వడానికి ఉపక్రమించినపుడు ఎవరైనా వస్తే

అతను (ముందుగా) రెండు రకాతులు (నఫిల్) నమాజు చేయాలి" అని అన్నారు.★
[సహీహ్ బుఖారీ : 19వ ప్రకరణం - తహజ్జుద్, 25వ అధ్యాయం - మాజాఅ ఫిత్తత్వా మస్నామస్నా]

17వ అధ్యాయం - శుక్రవారం రోజు ఏ సూరాలు పఠించడం అభిలషణీయం?

504. హజ్రత్ అబూహురైరా (రజి) కథనం:- శుక్రవారం రోజు దైవప్రవక్త (సల్లం) ఫజ్ర్ నమాజులో సజ్దా, దహర్ సూరాలు పఠించేవారు.

[సహీహ్ బుఖారీ : 11వ ప్రకరణం - జుమా, 10వ అధ్యాయం - మాయఖ్రావు ఫీసలాతిల్ ఫజ్రి యౌముల్ జుముఅ]

★ ఈ సమస్యపై ధర్మవేత్తలో భిన్నాభిప్రాయాలున్నాయి. ఇమామ్ షాఫయి (రహ్మలై), ఇమామ్ అహ్మద్‌బిన్ హంబల్ (రహ్మలై) మరికొందరు పరిశోధకులు, హదీసువేత్తల అభిప్రాయం ప్రకారం ఇమాం (ఖుత్బా) (ఉపన్యాసం) ఇస్తున్నప్పుడు మస్జిద్‌లో ప్రవేశించే వ్యక్తి ముందుగా రెండు రకాతుల నమాజు చేయడం ముస్తహబ్ (అభిలషణీయం). అయితే ముక్తసరిగా చేయాలి. ఆ తర్వాతే ఖుత్బా వినాలి. ఇమామ్ అబూహనీఫా (రహ్మలై), మరికొందరు పరిశోధకుల అభిప్రాయం ప్రకారం ఖుత్బా ఇస్తున్నప్పుడు నఫిల్‌గాని, మరే నమాజు గాని చేయకూడదు. ఖుత్బా సందర్భంలో మరే పనీ చేయకూడదని కొన్ని హదీసుల్లో ఉన్నది.

- అనువాదకుడు